

सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षामध्ये
प्रधानमंत्री राष्ट्रीय कृषि विकास योजना
अंतर्गत प्रति थेंब अधिक पीक (सूक्ष्म सिंचन)
घटकासाठी सर्वसाधारण / अनुसूचित जाती
/अनुसूचित जमाती प्रवर्गाचा
₹२५१.४१६६६६६ कोटी इतका निधी
वितरित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: कृवपदुम-२५०३७/५/२०२५-MAG-१४A
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक: ०९ मे, २०२५

संदर्भ:-

१. मा. मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेली ३७ व्या राज्य स्तरीय मंजूरी समितीची बैठक दिनांक २४.०३.२०२५.
२. कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र: केंपुयो-२०२५/प्र.क्र.१४/२-अ, दिनांक ०३.०४.२०२५.
३. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दिनांक ०७.०४.२०२५.
४. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन परिपत्रक क्र. विघयो-२०२५/ प्र.क्र.५८/ अर्थसंकल्प, दिनांक १५.०४.२०२५.
५. आदिवासी विकास विभाग, शासन परिपत्रक क्र. बीयुडी-२०२५/प्र.क्र.०२/कार्यासन-६, दिनांक २१.०४.२०२५.
६. कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र: कृवपदुम-२५०३७/५/२०२५-MAG-१४A, दिनांक २२.०४.२०२५.
७. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दिनांक २९.०४.२०२५.
८. कृषि एवं किसान कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १-१५/२०२५-RKVY दिनांक ३०.०४.२०२५.

प्रस्तावना:-

सन २०१५-१६ पासून प्रति थेंब अधिक पीक (सूक्ष्म सिंचन) घटकाची अंमलबजावणी राज्यात करण्यात येत आहे.

केंद्र शासनाच्या दिनांक ०६ एप्रिल, २०२२ रोजीच्या पत्रान्वये राष्ट्रीय कृषि विकास योजना-रफ्तार ची राष्ट्रीय कृषि विकास योजना-कॅफेटेरिया या नावाने पुनर्रचना केली असून त्यामध्ये वार्षिक कृती आराखडा आधारित व सविस्तर प्रकल्प अहवाल आधारित या दोन शाखांचा समावेश आहे. प्रधानमंत्री राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतील प्रति थेंब अधिक पीक (सूक्ष्म सिंचन) हा घटक प्रधानमंत्री राष्ट्रीय कृषि विकास योजना वार्षिक कृती आराखडा आधारित शाखेत अंतर्भूत केली असून केंद्र व राज्य हिश्याच्या निधीचे प्रमाण ६०:४० असे आहे. केंद्र शासनाच्या दिनांक

२०.११.२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेचे नाव प्रधानमंत्री राष्ट्रीय कृषि विकास योजना असे करण्यात आले आहे.

प्रधानमंत्री राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत मा. मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखालील राज्य स्तरीय मंजूरी समितीने (वार्षिक कृती आराखडा आधारित) दिनांक २४ मार्च, २०२५ रोजी झालेल्या बैठकीत प्रति थेंब अधिक पीक (सूक्ष्म सिंचन) या घटकाकरिता ₹५९६५८.३३ लक्ष निधीच्या कार्यक्रमास दिलेल्या मान्यतेनुसार संदर्भ क्र. ६ येथील दिनांक २२.०४.२०२५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रति थेंब अधिक पिक (सूक्ष्म सिंचन) योजनेच्या ₹५९६५८.३३ लक्ष च्या कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आलेली आहे.

केंद्र शासनाने संदर्भ क्र.८ अन्वये प्रधानमंत्री राष्ट्रीय कृषि विकास योजना अंतर्गत प्रति थेंब अधिक पीक (सूक्ष्म सिंचन) या योजनेकरिता प्रवर्गनिहाय केंद्र शासनाचा हिस्सा (६०%) ₹१५०.८५ कोटी (सर्वसाधारण प्रवर्ग ₹१२१.३५ कोटी, अनुसूचित जाती प्रवर्ग ₹१६.४६ कोटी व अनुसूचित जमाती प्रवर्ग ₹१३.०४ कोटी) इतका निधी व त्याच्या समरूप राज्य हिस्सा (४०%) ₹१००.५६६६६६६६ कोटी (सर्वसाधारण प्रवर्ग ₹८०.९० कोटी, अनुसूचित जाती प्रवर्ग ₹१०.९७३३३३३३ कोटी व अनुसूचित जमाती प्रवर्ग ₹८.६९३३३३३३ कोटी) असा एकूण ₹२५१.४१६६६६६६ कोटी इतका निधी वितरित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:-

प्रधानमंत्री राष्ट्रीय कृषि विकास योजना अंतर्गत प्रति थेंब अधिक पीक (सूक्ष्म सिंचन) या घटकासाठी ₹२५१.४१६६६६६६ कोटी (रुपये दोनशे एकावन्न कोटी एकेच्चाळीस लक्ष सहासष्ठ हजार सहाशे सहासष्ठ फक्त) (केंद्र हिस्सा ₹१५०.८५ कोटी + राज्य हिस्सा ₹१००.५६६६६६६६ कोटी) निधी आयुक्त (कृषि) यांना अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर वितरित करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर निधीचा तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे.

(₹ कोटी)			
प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा (६०%)	राज्य हिस्सा (४०%)	एकूण
सर्वसाधारण	१२१.३५	८०.९०	२०२.२५
अनुसूचित जाती प्रवर्ग	१६.४६	१०.९७३३३३३३	२७.४३३३३३३३
अनुसूचित जमाती प्रवर्ग	१३.०४	८.६९३३३३३३	२१.७३३३३३३३
एकूण...	१५०.८५	१००.५६६६६६६६	२५१.४१६६६६६६

०२. उपरोक्तनुसार प्रवर्गनिहाय वितरित निधी केंद्र हिस्सा व राज्य हिश्याच्या पुढील लेखाशिर्षातर्गत सन २०२५-२६ मध्ये अर्थसंकल्पित केलेल्या तरतुदीतून खर्च करण्यात यावा.

सर्वसाधारण प्रवर्ग	
केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
<p>मागणी क्र. डी-३ २४०१ पीक संवर्धन ११३, कृषि अभियांत्रिकी (००) (०७) प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पीक (सुक्ष्म सिंचन) (कें.पु.यो.) (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) (सर्वसाधारण) (कार्यक्रम) (२४०१ २५०४), ३३, अर्थसहाय्य</p>	<p>मागणी क्र. डी-३ २४०१ पीक संवर्धन ११३, कृषि अभियांत्रिकी (००) (२१) प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना-प्रति थेंब अधिक पीक (सुक्ष्म सिंचन) (कें.पु.यो.) (राज्य हिस्सा ४० टक्के) (सर्वसाधारण) (कार्यक्रम) (२४०१ ९९९६), ३३, अर्थसहाय्य</p>
अनुसूचित जाती प्रवर्ग	
केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
<p>मागणी क्र. एन-३ २४०१ पीक संवर्धन ७८९ - अनुसूचित जातींसाठी विशेष घटक योजना (०१) अनुसूचित जाती घटक कार्यक्रमांतर्गत योजना (०१) (२१) प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रति थेंब अधिक पीक (सुक्ष्म सिंचन) (कें.पु.यो.) (केंद्र हिस्सा ६०%) (कार्यक्रम) (२४०१ B२८६), ३३, अर्थसहाय्य</p>	<p>मागणी क्र. एन-३ २४०१ पीक संवर्धन ७८९ - अनुसूचित जातींसाठी विशेष घटक योजना (०१) अनुसूचित जाती घटक कार्यक्रमांतर्गत योजना (०१) (२२) प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रति थेंब अधिक पीक (सुक्ष्म सिंचन) (कें.पु.यो.) (राज्य हिस्सा ४०%) (कार्यक्रम) (२४०१ B२९५), ३३, अर्थसहाय्य</p>
अनुसूचित जमाती प्रवर्ग	
केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
<p>मागणी क्र. टी-५ २४०१ पीक संवर्धन (००) (७९६) जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) (२७) प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रति थेंब अधिक पीक (सुक्ष्म सिंचन) (केंद्र पुरस्कृत योजना) (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) (जनजाती क्षेत्र उपयोजना) (कार्यक्रम) (२४०१ A६१९), ३३, अर्थसहाय्य</p>	<p>मागणी क्र. टी-५ २४०१ पीक संवर्धन (००) (७९६) जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) (१२) प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजना प्रति थेंब अधिक पीक (केंपुयो) (केंद्र हिस्सा ४० टक्के) (कार्यक्रम) (२४०१ A४६८), ३३, अर्थसहाय्य</p>

०३. या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेल्या निधीचे वितरण करण्याकरिता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी व सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
०४. या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेला निधी खर्च करताना प्रधानमंत्री राष्ट्रीय कृषि विकास योजना - प्रति थेंब अधिक पीक (सूक्ष्म सिंचन) योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनांचे, तसेच, संदर्भ क्र. ८ येथे नमूद केंद्र शासनाच्या दिनांक ३०.०४.२०२५ रोजीचा पत्रान्वये दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे.
०५. लाभार्थ्यांना अनुदान वाटप करताना शासनाद्वारे वेळोवेळी विहीत केल्या जाणाऱ्या मार्गदर्शक सूचनांचा अवलंब करण्यात यावा. सदर योजनेच्या लाभार्थ्यांची निवड महा-डीबीटी प्रणालीद्वारे करण्यात यावी व लाभार्थ्यांना अनुदानाचे वाटप आधार संलग्न बँक खात्यावर करण्याकरिता सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन प्रणालीचा वापर करावा.
०६. सदर निधीच्या खर्चाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्र शासनास पाठवून त्याची प्रत राज्य शासनास पाठवावी.
०७. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाने शासन परिपत्रक क्र. शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दिनांक ०७.०४.२०२५ आणि दिनांक २९.०४.२०२५ अन्वये या विभागास प्रदान केलेल्या अधिकारांनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
०८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२५०५०९१५४११७००४००१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अं.सा. चंदनशिवे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री (नगरविकास, गृहनिर्माण, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम)), महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन, राज्य उत्पादन शुल्क), महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

- ६) मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) मा. विरोधी पक्षनेता विधानसभा/ विधान परिषद, विधान भवन, मुंबई.
- ८) सर्व मा. संसद सदस्य/महाराष्ट्र विधानसभा सदस्य /महाराष्ट्र विधानपरिषद सदस्य
- ९) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य.
- १०) अपर मुख्य सचिव (नियोजन) यांचे स्वीय सहायक, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) अपर मुख्य सचिव (वित्त) यांचे स्वीय सहायक, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) अपर मुख्य सचिव (पशुसंवर्धन) यांचे स्वीय सहायक, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) अपर मुख्य सचिव (सहकार व पणन) यांचे स्वीय सहायक, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) प्रधान सचिव, माहिती तंत्रज्ञान विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान महामंडळ, एपीजे हाऊस, मुंबई.
- १७) राज्य सूचना अधिकारी, राज्य सूचना विज्ञान केंद्र, नवीन प्रशासकीय इमारत, मुंबई.
- १८) संचालक, माहिती तंत्रज्ञान, मंत्रालय, मुंबई.
- १९) आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २०) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई.
- २१) महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर.
- २२) महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा परिक्षा) मुंबई/नागपूर.
- २३) वित्त विभाग (व्यय- १/अर्थसंकल्प १३), मंत्रालय, मुंबई.
- २४) नियोजन विभाग (का-१४३१), मंत्रालय, मुंबई.
- २५) सर्व उप सचिव / अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २६) सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २७) निवडनस्ती (१४-अ कार्यासन) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.